

**TÜRK SPOR SİSTEMİNİN
YAPILANDIRILMASI VE BAZI
ÜLKELERLE
KARŞILAŞTIRILMASI
(3)**

**DOÇ.DR.HAKAN SUNAY
A.Ü.SBF**

ANAYASAMIZIN 59 MADDESİ;

- ★ *Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır.*
- ★ *Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.*
- ★ *Devlet başarılı sporcuyu korur.*
- ★ *Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kararları kesin olup, bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz. (Anayasanın 59. maddesine; 17.03.2011 tarih ve 6214 sayılı kanununun 1. maddesi ile eklenen fıkra)*

ANAYASAMIZIN 59 MADDESİ;

- ★ “Devlet sporun yayılmasını teşvik eder ve başarılı sporcuyu korur” demektedir.
- ★ Ancak devlet **“sporu yönetir”** demez. Ama devlet sporu **fiilen yönetir**. Öyleki, spor dallarına ilişkin devlet desteği (kaynağı) olmasa spor dallarının varlığı kalmaz. Bu çerçevede devlet kaynağı sağlıyorsa **“kararları vermek”** anlamında sporu yönetir.
- ★ Bundan kısmen kurtulabilen spor dalları tarihi gelişim içerisinde özerkleşebilmektedirler **(FUTBOL örneğinde olduğu gibi)**.
- ★ Bu durumda sporun kitleye yaygınlaştırılması ile değişik spor dallarının gelişmesi **“devletsiz”** olmamaktadır.

Sporun Ülke Gelişimi ve Kalkınmasına Etkisi;

- ★ Bir toplumda “sevgi, barış, dayanışma ve kardeşlik bağlarının” kurulmasında çok önemli bir yeri olan spor olgusunun ülkemizdeki tüm kesimlerce gereken biçimde algılanması ve bu konuda ciddi atılımların atılması, “çağdaş ve batılı anlamda uygulamalara girişilmesi” ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınma alanındaki hedeflere ulaşması bakımından hayati bir önem taşımaktadır.

Ülkemizde Spora Kimler Yatırım Yapıyor ?

* Ülkemizde Spora;

- * 1.Kamu Sektörü
- * 2.Özel Sektör
- * 3.Yerel Yönetimler
- * 4.Spor Kulüpleri

Yatırım yapmaktadırlar.

- * Ancak en önemli yatırım kaynaklarından olan “kamu sektörünün” yatırımlarında kaynaklar yetersiz kalmaktadır.
- * Spora halen “**genel ve katma bütçeden**”, “**spor toto-loto gelirlerinden**”, “**Türk sporunu teşvik fonundan**”, “**akaryakıt tüketim fonundan**” kaynaklar aktarılmaktadır.

Avrupa Topluluğuna Üye Ülkelerin Spor Yönetimleri İncelendiđinde ise;

★ 3 Yönetim Boyutu dikkat çekmektedir;

★ **1.SPORDA KAMU YÖNETİMİ** (KARŞILIĞI;
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI – SPOR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)

★ **2.SPORDA ÖZERK YÖNETİM** (KARŞILIĞI;
SPOR KULÜPLERİ VE SPOR DALI
(BAĞIMSIZ) FEDERASYONLARDIR)

★ **3.SPORDA GÖNÜLLÜ KURULUŞLAR**
DERNEKLER - VAKIFLAR Üzerinde
durulduđu görölmüştür.

Sporda Kamu Yönetimi (Türkiye ve Dünyada)

- ★ **Türkiye sporda**, öncelikle; idari, mali ve hukuki yönden demokratik ve özerk yönetim gerek duymaktadır. Bu yapının kamu yönetimi, spor dalı federasyonları ve sivil toplum örgütleri işbirliğinde kurulması doğal olarak demokratik gelişmeleri hızlandıracak ve istenen hedeflere varılmasını kolaylaştıracaktır.
- ★ Öte yandan spordan sorumlu devlet yönetiminin kendini geliştirmesi ve spora yeterli kaynak ayırması da oldukça önemlidir.
- ★ Öte yandan, **Küba, Çin ve Kuzey Kore'de** de sporu **devlet yönetmektedir**. Ancak buralarda spor kitleye yaygınlaştırılabilmmiştir. Bunların ortak özelliği, rejimlerinin **serbest piyasaya dayalı ve demokratik olmamasıdır**. Bunların diğer bir ortak özelliği de, sporcularında “**profesyonelliğin**” olmamasıdır.
- ★ Oysa **Türkiye'de**, serbest piyasaya dayalı demokratik bir rejim vardır. Sporda profesyonellik vardır. Ancak, birkaç dalda kendini idame ettirecek gelir yaratabilmektedir (Örneğin Futbol ve kısmen de Basketbol)
- ★ Ancak, **Avrupa Topluluğuna üye ülkelerde** var olan demokratik ve özerk spor yönetimleri henüz **ülkemizde** gerçekleşmemiştir.

Dünyada Sporun Örgütlenmesi

- ✦ Dünyada sporun örgütlenmesi ve spor hizmetleri çok çeşitlilik göstermelerine karşılık, genelde bazı ortak yönleri bulunmaktadır. Hemen hemen tüm ülkelerde devlet **Sporu**;
- ✦ Denetleyici, destekleyici ve özendirici bir rol üstlenmektedir.
- ✦ Spor yatırımları ve hizmetlerinin yürütülmesi, ağırlıklı olarak yerel yönetimlere, özel kuruluşlara ve gönüllü kuruluşlara bırakılmaktadır.
- ✦ Özellikle **AMERİKA'DA Devlet**, kuralları düzenleyici ve kolaylaştırıcı olarak görev alır ve spor hizmetlerini “**GÖNÜLLÜ BİRLİK MODELİ**” sistemi içerisinde kurulan yapılara devreder. **Bu birlikler birer şirket olmakla birlikte, spor kulübü olmanın** avantaj ve kolaylıklarından yararlanırlar.
- ✦ **HOLLANDA'DA Devlet**, Alt Yapı çalışmaları, spor organizasyonları, spora katılımı teşvik, düzenli spor yapma ve sağlıklı yaşam şekli ve spor faaliyetlerinin niteliğinin artırılması gibi konularda çalışmalar yaparken, **hükümet dışı teşkilatlanmalar ise**; mali konular, spor tesisleri ve yatırımları, elit sporcular ve federasyonlara sosyal destek ve hukuki sorunlar gibi konularda çalışmalar yapmaktadırlar.

FRANSA'DA DEVLET;

- ★ Fransa'da Devlet; bürokratik kademeleri azaltarak her yaş ve kesimin beden eğitimi ve spor faaliyetlerini teşvik etmekte, gençlik faaliyetlerinin geliştirilmesi ve politikalarının belirlenmesi ve bütçe kullanımı ve denetlenmesi ile ilgili çalışmalar yapmakta,
- ★ Hükümet dışı teşkilatlanmalar ise,
 - ★ 1.Elit seviyedeki sporcuların refah düzeylerinin arttırılması
 - ★ 2.Tesisleşme alanında yatırımların arttırılması,
 - ★ 3.Ülkede spor fikir ve uygulamalarının gelişimlerine katkıda bulunan kuruluşların desteklenmesi gibi görevleri üstlenmişlerdir.

Türk Sporunda Sporda Teşkilat Yapısına Yönelik Değişim İhtiyacı;

- * Dünyada ve ülkemizdeki gelişmeler ışığında, Türk Sporunu Teşkilat yapısı bir değişim ihtiyacı içine girmiştir;
- * Dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde, spor hizmetlerinin yürütülmesinde;
 - 1.Devletin sporu yönlendirici
 - 2.Özendirici
 - 3.Destekleyici
 - 4.Denetleyici olması gerektiği ortaya çıkmıştır
- * Bu bağlamda, spor hizmetleri gönüllülük esasına bağlı sivil toplum örgütlerine, merkezi idareden bağımsız olarak oluşturulmuş spor federasyonlarına ve onları oluşturan spor kulüplerine terk edilmelidir.
- * Ayrıca, devlet yapısında öngörülen değişiklikler doğrultusunda yerel yönetimlere, spor konusunda daha fazla sorumluluk verilmesi de oldukça önemli olacaktır. Böylece, “yerel yönetimler” bu yeniden yapılanma kapsamında spor hizmet birimleri oluşturmak ya da var olanları geliştirmek zorunda kalacaklardır.

Sporda Gelişmiş Ülkelerin Belirtilen Yönetim Tarzlarıyla Spor Yapma Oranları Oldukça Yüksek Derecede Orantılıdır.

- ✦ Avrupa Ülkelerinde genel nüfuslarına göre; spor yapanların oranı en düşük yüzde 25 iken, bu oran ülkemizde bindelik oranlarla ifade edilmektedir.
- ✦ **10 milyon nüfuslu PORTEKİZ'DE 2 milyon,**
- ✦ **5 milyon nüfuslu DANİMARKA'DA 2 milyon**
- ✦ **55 milyon nüfuslu FRANSA'DA 13 milyon**
- ✦ **80 milyon nüfuslu ALMANYA'DA 24 milyon**
- ✦ **57 milyon nüfuslu İTALYA'DA ise 14 milyon**
insan spor yapmaktadır.

BAŞARILAR DİLERİM

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY